

نامه ای برادرانه

بسم الله الرحمن الرحيم

قال تعالى:

فمن یرد الله أن یرد الله أن یهدیه یشرح صدره للإسلام ومن یرد أن یضله یجعل صدره ضیقاً حرجاً كأنما یصعد فی السماء کذلک یجعل الله الرجس علی الذین لا یؤمنون .

سوره الأنعام آیه ۱۲۵

[پس هر که خدا هدایت او را بخواهد قلبش را به نور اسلام روشن و منشرح می‌گرداند، و هر که را بخواهد گمراه نماید - یعنی بحال گمراهی واگذارد - دل او را از پذیرفتن ایمان تنگ، و سخت تنگ گرداند که گویی می‌خواهد از زمین بر فراز آسمان رود، این است که خدا آنانرا که بحق نمی‌گروند مردود و پلید می‌گرداند].

مقدمه مترجم:

الحمد لله وسلام علی عباده الذین اصطفی أما بعد:

پس از سپاس و ستایش پروردگار جهانیان و سلام و درود بی پایان بر روان پاک خاتم پیامبران محمد بن عبدالله و آل مطهر و صحابه جان فدای او، بدانیم که بهترین زیورها دانش بشمار می‌رود، و این کتاب که «رسالة أخویة»، «نامه ای برادرانه» نام دارد، و برادر محترم خالد بن هدوب المهیدب آنرا نوشته، به خوانندگان عزیز و امت فارسی زبان جهان اسلام تقدیم می‌داریم، و این کتاب را به اینخاطر برای ترجمه انتخاب نمودیم که با وجود کم حجمی آن، شامل پنجاه فائده از آداب مهم اسلام است که هر مسلمان باید آنها را بداند، و بدین ترتیب خواستیم به اسلام خدمتی کرده باشیم، زیرا دانستن بیشتر این فائده ها بر مسلمانان واجب است . قابل ذکر است که در بعضی جاها مسائل غیر واضح را بطور مختصر شرح داده ایم تا خواننده محترم آنرا فهمیده و اشکالی در ذهن او نماند .

در پایان امیدواریم این ترجمه مورد قبول درگاه پروردگار قرار گرفته و مورد پسند خواننده محترم قرار گیرد .

ریاض محرم الحرام ۱۴۱۱ هـ ق

أبو عبدالله: إسحاق بن عبدالله بن محمد دبیری

مقدمه مؤلف

این خطبه حاجت است که رسول اکرم ﷺ با آن مجالس و درسهای را افتتاح می‌فرمودند .

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونعوذ بالله من شرور أنفسنا ومن سيئات أعمالنا من يهده الله فلا مضل له ومن يضلل فلا هادي له وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له وأشهد أن محمداً عبده ورسوله .

يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله حق تقاته ولا تموتن إلا وأنتم مسلمون . [آل عمران ١٠٢] .

[ای اهل ایمان از خدا بترسید چنانکه شایسته خدا ترس بودن است، پیوسته بیاد او باشید و شکر نعمتش را بجای آرید تا نمیرید جز بدین اسلام] .

يا أيها الناس اتقوا ربكم الذي خلقكم من نفس واحدة وخلق منها زوجها وبث منهما رجالاً كثيراً ونساءً واتقوا الله الذي تساءلون به والأرحام إن الله كان عليكم رقيباً . [النساء ١] .

[ای مردم بترسید از پروردگار خود، آن خدائی که همهء شما را از یک تن بیافرید، و هم از آن جفت او را خلق کرد، و از آن دو تن خلقی بسیار از مرد و زن در اطراف عالم برانگیخت، و بترسید از آن خدائیکه بنام او از یکدیگر مسئلت و درخواست می‌کنید - خدا را در نظر آرید - و در بارهء ارحام کوتاهی مکنید که همانا خدا مراقب اعمال شماست] .

يا أيها الذين آمنوا اتقوا الله وقولوا قولاً سديداً يصلح لكم أعمالكم ويغفر لكم ذنوبكم ومن يطع الله ورسوله فقد فاز فوزاً عظيماً . [الأحزاب ٧٠ - ٧١] .

[ای کسانیکه ایمان آوردید، متقی و خدا ترس باشید، و همیشه بحق و صواب سخن بگوئید، تا خدا اعمال شما را بلطف خود اصلاح فرماید، و از گناهان شما درگذرد و هر که خدا و رسول را اطاعت کند البته به سعادت و پیروزی بزرگ نائل گردیده است] .
أما بعد:

برادر محترم این نامهء متواضع که شامل است از پنجاه فائده، و آنهم عبارتند از وصیتنامه ها و راهنمائی های جمع شده از دین مبین اسلام، به تو هدیه میکنم، و دست به کار شدم که این نامه حد الإمكان و بقدر مستطاع اقتباس و تصدیق و استشهاد شده باشد از آنچه صحیح و ثابت است از رسول الله ﷺ و أقوال سلف و نیاکان و پیشینیان امت محمدی .
و از خداوند تعالی به أسماء و صفات والای او مسئلت دارم تا کسی که این نامه را بخواند منفعت دهد، و در توزیع و نشر آن کمک کند پاداش نیک دهد .

و این عمل متواضع را خالصاً برای وجه و رضای خودش قرار دهد .

و اخیراً آنچه در این کار صواب و صحیح است از خداوند است، و آنچه خطا و اشتباه است از من و از شیطان است .

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم .

أبو مصعب

این وصیت ها عبارتند از:

۱ - بر آدای نماز جماعت در مسجد محافظت کن، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: ((من حافظ علیها کان له عند الله عهد أن یدخله الجنة)). [مالک، أحمد، أبوداود، النسائی، ابن ماجه]. کسیکه بر نماز جماعت در مسجد محافظت نماید خداوند عهد و پیمان نموده است که او را وارد بهشت نماید .

۲ - بر سنت های راتبه محافظت کن و آنها عبارتند از:

دو رکعت قبل از صبح، چهار رکعت قبل از ظهر، و دو رکعت بعد از آن، دو رکعت بعد از مغرب، و دو رکعت بعد از عشاء (خفتن). چنانچه رسول اکرم ﷺ می فرماید: ((ما من عبد مسلم یصلی الله تعالی فی کل یوم ثنتی عشرة رکعة تطوعاً من غیر الفریضة إلاّ بنی الله له بیتاً فی الجنة أو بنی له بیت فی الجنة)). [مسلم]. هر بندهء مسلمانی در هر شبانه روز دوازده رکعت نماز نافله (سنت) بدون نمازهای فرض بخواند خداوند برای او خانه ای در بهشت می سازد، یا خانه ای در بهشت برای او ساخته می شود .

تلاش کن تا نماز سنت را در خانه بخوانی زیرا رسول اکرم ﷺ می فرماید: ((صلوا أیها الناس فی بیوتکم فإنّ أفضل صلاة المرء فی بیته إلاّ المكتوبة)). [النسائی وابن خزيمة، وصحیح الألبانی].

ای مردم! در خانه هایتان نماز بخوانید زیرا بهترین نماز انسان آن است که در خانه خوانده شود مگر نماز فرض - که خواندن آن در مسجد بهتر است - () .

از شیخ الإسلام ابن تیمیة در مورد کسیکه همیشه سنت ها را ترک میکند پرسیده شد، وی فرمود: کسیکه بر ترک سنت ها اصرار ورزد دلیل بر این است که دین او ناقص است و گواهی او پذیرفته نمی شود. [ابن تیمیة ۲۳/۱۲۳].

۳ - اذکار و أوراد وارده همیشه بعد از هر نماز بخوان، و با این کار به رسول اکرم ﷺ تأسی و اقتداء کن . این اذکار عبارتند از: بعد از هر نماز سه بار استغفر الله بگوئید:

بعد از آن (اللهم أنت السلام ومنک السلام تبارکت یا ذا الجلال والإکرام) سپس بگوئید: (لا إله إلاّ الله وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد وهو علی کل شیء قدیر) سپس: (لا حول ولا قوة إلاّ بالله)، سپس: (لا إله إلاّ الله ولا نعبد إلاّ إياه له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن) سپس: (لا إله إلاّ الله مخلصین له الدین ولو کره الکافرون) .

سپس: (اللهم لا مانع لما أعطیت ولا معطى لما منعت ولا ینفع ذا الجد منک الجد) یعنی: هیچ ثروتمندی ثروتش به او نفع نمیرساند، بلکه تمامی خلق فقیر بسوی خدای عزوجل هستند .

سپس بگوئید: «سبحان الله»، سی و سه بار، و «الحمد لله» سی و سه بار، و «الله أكبر» سی و سه بار، سپس: «لا إله إلاّ الله وحده لا شریک له، له الملك وله الحمد وهو علی کل شیء قدیر» سپس «آیة الکرسی» را بخوانید و آنهاهم: الله لا إله إلاّ هو الحی القيوم

لا تأخذه سنة ولا نوم له ما فی السموات وما فی الأرض من ذا الذی یشفع عنده إلاّ بإذنه یعلم ما بین أیدیهم وما خلفهم ولا

یحیطون بشیء من علمه إلاّ بما شاء وسع کرسیه السموات والأرض ولا یؤوده حفظهما وهو العلی العظیم . [البقرة ۲۵۵]. [خدای

یکتاست که جز او خدائی نیست، زنده و پاینده است، هرگز او را کسالت خواب فرا نگیرد، تا چه رسد که خواب رود، اوست مالک آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، کرا این جرأت است که در پیشگاه او بشفاعت برخیزد، مگر به فرمان او، علم او محیط است بآنچه پیش نظر خلق آمده است، و آنچه سپس خواهد آمد، و خلق به هیچ مرتبهء علم او احاطه نتواند کرد، مگر به آنچه او خواهد، قلمرو علمش از آسمانها و زمین فراتر است، و نگرهبانی زمین و آسمان بر او آسان و بی زحمت است، چه او دانای بزرگوار و توانای با عظمت است].

سپس این سورها را بخوانید:

سورهء الإخلاص قل هو الله أحد . سورهء الفلق قل أعوذ برب الفلق . سورهء الناس قل أعوذ برب الناس .

این سوره ها را در نماز صبح و نماز مغرب سه بار تکرار کنید، این بهتر است () .

سپس پناه بخواهید از خداوند از آنچه رسول اکرم □ پناه خواسته اند چنانکه از سعید بن ابی وقاص □ روایت است که رسول اکرم □ فرمودند: ((اللهم إني أعوذ بك من البخل، وأعوذ بك من الجبن، وأعوذ بك أن أُرذَل إلى أُرذَلِ العمر، وأعوذ بك من فتنه الدنيا، وأعوذ بك من عذاب القبر)). [البخاری] .

إلهی! از بخل، ترس، بزدلی، کهنسالی که مرا به ذلت بکشد، فتنهء دنیا و عذاب قبر به تو پناه میبرم .

۴ - این دعاء را حفظ کن و در نمازت آنرا بخوان:

عن ابی بکر الصدیق □ أنه قال للرسول □: علمنی دعاء أدعو به فی صلاتی قال: ((اللهم إني ظلمت نفسي ظلماً كثيراً ولا يغفر الذنوب إلا أنت فاغفر لی مغفرةً من عندك وارحمنی إنك أنت الغفور الرحیم)). [متفق علیه] .

از ابی بکر الصدیق □ روایت است که فرمودند: به رسول الله □ گفتم: مرا دعائی بیاموز که آنرا در نمازم بخوانم، رسول اکرم □ فرمود: بگو: خدایا من بخودم بسیار ستم کردم و گناهان را بجز تو کسی دیگر نمی بخشد، مرا مغفرتی از جانب خودت بیامرز و رحمتت را شامل حال من گردان زیرا تو بخشنده و مهربانی .

۵ - هنگامی که در نماز جماعت می ایستی گفتت را به کتف رفیقت و کعب خود را به کعب (شتالنگ) رفیق کناری ات بچسبان زیرا این سنت متروکی است که بسیاری از مردم بجز عدهء معدودی آنرا در این زمان ترک کرده اند:

چنانکه در حدیث نعمان بن بشیر روایت شده است: ((أقبل رسول الله □ علی الناس بوجهه فقال: أقیموا صفوفکم ثلاثاً، والله لتقیمن صفوفکم أو لیخالفن الله بین قلوبکم، قال: فرأیت الرجل یلزم منکبه بمنکب صاحبه و کعبه بکعبه)). [متفق علیه] .

رسول اکرم □ با چهره بسوی مردم متوجه شد و سه مرتبه فرمود: صف هایتان را برابر و راست کنید، سوگند به خدا اگر صف

هایتان را برابر و راست نکنید خداوند میان دلهایتان اختلاف می اندازد، نعمان میفرماید: یاران رسول اکرم □ را دیدم که هر کدام کتفش را به کتف فرد کناری اش و کعبش را به کعب او می چسپاند .

۶ - بر نماز وتر محافظت کن زیرا نماز وتر از سنت‌های است که رسول اکرم ﷺ در سفر و حضر بر آن مواظبت میکرد و فرمود:

((اجعلوا آخر صلاتکم باللیل وترًا)). [البخاری].

آخرین نمازتان را در شب نماز وتر قرار دهید .

بر سنت ضحی () نیز محافظت کن، چنانچه رسول اکرم ﷺ در این مورد میفرماید:

((یصبح علی کل سلامی من أحدکم صدقة فکل تسبیحة صدقة، وکل تحميدة صدقة، وکل تهلیلہ صدقة، وکل تکبیرة صدقة، وأمر

بالمعروف صدقة، ونهی عن المنکر صدقة، ویجزئ من ذلک رکعتان یرکعهما من الضحی)). [مسلم].

هر انسان هنگامی که صبح میکند بر هر مفصل آن صدقه ای لازم است، هر سبحان الله صدقه ای است، و هر الحمدلله صدقه ای

است، و هر لا حول ولا قوة إلا بالله، صدقه ای است، و هر الله أكبر صدقه ای است، و امر به معروف صدقه ای است، و نهی از

منکر صدقه ای است، و خواندن دو رکعت نماز ضحی از همه اینها کفایت میکند .

در نتیجه با انجام دادن این سنت ها تو شبانه روز در ذکر و یاد خدا هستی .

۷ - خود را عادت ده به محض شنیدن اذان به مسجد روی و بر صف اول مواظبت کنی، و بر حذر باش از قول رسول الله ﷺ که

میفرماید: ((لا یزال قوم یتأخرون عن الصف الأول حتی یؤخرهم الله فی النار)). [أبوداود، وصححه الألبانی].

همچنان قوم و طایفه ای از صف اول تأخیر میکنند تا اینکه خداوند آنها را بسبب تأخیرشان به آتش جهنم ببرد .

و باری تعالی منافقان را در هنگام بلند شدن برای ادای نماز چنین توصیف فرموده: **إِنَّ الْمُنَافِقِينَ یخادعون الله وهو خادعهم وإذا**

قاموا إلى الصلاة قاموا کسالی یراءون الناس ولا یذکرون الله إلا قليلاً. [النساء ۱۴۱].

[همانا منافقان با خدا مکر و حيله میکنند، و خدا نیز با آنها مکر میکند - یعنی مکرشان را باطل میسازد و بر آن مکر و نفاق

مجازاتشان هم خواهد کرد - و چون به نماز آیند از روی بی میلی و مجال کسالت نماز کنند، برای ریاکاری و ذکر خدا را بجز اندک

و آنها هم به قصد ریا نکنند].

از عائشة رضی الله عنها روایت است که : ((کان النبی ﷺ یلاطفنا ونلاطفه فإذا أذن المؤذن فکأنه لا یعرفنا ولا نعرفه)).

رسول اکرم ﷺ با ما مهربانی و لطافت می‌کرد، و ما نیز با او لطافت و مهربانی میکردیم، و به محض شنیدن اذان گویا نه ما او را

میشناسیم، و نه او ما را میشناسد .

و از نکات عجیب این است که ابراهیم بن میمون المروری در زرگری طلا و نقره کار می‌کرد، ابن معین می‌گوید: وقتی چکشش

را بلند می‌کرد، اگر صدای مؤذن را می‌شنید چکش را پائین نمی‌آورد بلکه آنرا بر می‌گرداند و بر زمین می‌گذاشت .

۸ - بدان که شب و روز جمعه امتیازات و آدابی دارد که آنرا بر سایر روزها و شبهای دیگر برتری میدهند بعضی از آنها عبارتند از:

ألف: غسل روز جمعه، و بعضی از علماء و دانشمندان آنرا واجب دانسته اند، و دلیل آنها حدیثی است که رسول الله ﷺ می‌فرماید:

((غسل الجمعة واجب علی کل محتلم)). [متفق علیه]. غسل جمعه بر هر فرد بالغ و مکلف واجب است.

ب: تمیز و پاک بودن، و عطر زدن، و مسواک استعمال کردن، و کوتاه کردن ناخنها، و پوشیدن لباس تمیز و یا جدید و نو.

ج: درود و صلوات بسیار بر رسول الله ﷺ فرستادن، چنانچه می‌فرماید: ((إنَّ أفضل أيامكم يوم الجمعة فأكثروا علی من الصلاة فيه

فإنَّ صلاتكم معروضة علی)). [أبو داود یاسناد صحیح]. بهترین روزهای شما روز جمعه است پس بر من بسیار درود بفرستید زیرا

درودتان بر من عرضه میشود.

د: در روز جمعه ساعتی برای اجابت است، از ابوهیره ﷺ روایت است که گفت: ((إنَّ رسول الله ﷺ ذکر يوم الجمعة وقال فيه ساعة

لا یوافقها عبد مسلم وهو قائم یصلی یسأل الله تعالی شیئاً إلاَّ أعطاه إياه وأشار بیده یقللها)). [متفق علیه].

(و قول راجح در این ساعت، آخرین وقت روز جمعه قبل از مغرب و بعد از عصر میباشد).

رسول اکرم ﷺ روز جمعه را ذکر فرمود، و فرمودند در آن ساعتی است که هر بندهء مسلمانی در این ساعت دعاء کرده و از خدا

چیزی مسئلت کند خداوند دعای او را قبول میکند، و اشاره فرمودند با دست مبارکشان که این ساعت مدت خیلی محدود و کمی

است.

ه: و از این آداب زود و پیاده رفتن به مسجد است، از ابی هریره ﷺ روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند:

((من اغتسل يوم الجمعة غسل الجنابة ثم راح فكأنما قرب بدنه، ومن راح في الساعة الثانية فكأنما قرب بقرة، ومن راح في الساعة

الثالثة فكأنما قرب كبشاً أقرن، ومن راح في الساعة الرابعة فكأنما قرب دجاجة، ومن راح في الساعة الخامسة فكأنما قرب بيضة فإذا

خرج الإمام حضرت الملائكة يستمعون الذكر)). [متفق علیه].

کسیکه روز جمعه مانند غسل جنابت غسل نماید و بعد به مسجد برود همانند کسی است که شتری در راه خدا قربانی کرده، و

کسیکه در ساعت دوم برود همانند اینکه گاوی قربانی کرده، و کسیکه در ساعت سوم برود همانند اینکه گوسفندی نر قربانی کرده،

و کسیکه در ساعت چهارم برود همانند اینکه جوجه مرغی قربانی کرده، و کسیکه در ساعت پنجم برود همانند اینکه تخم مرغی در

راه خدا قربان و صدقه و فدا کرده، و وقتی امام خارج شد تا بر منبر خطبه بخواند فرشتگان حاضر میشوند تا ذکر خدا و خطبه را

گوش دهند.

و از اوس بن اوس ﷺ روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند: ((من غسل يوم الجمعة واغتسل، وبكر وابتكر، ومشى ولم يركب، ودنا

من الإمام واستمع ولم يلغ، كان له بكل خطوة أجر سنة صيامها وقيامها)). [أبو داود والترمذی والنسائی وابن ماجه].

کسیکه وضوء بگیرد و بدن خود را شستشو داده و آب تنی کند، و صبح زود بر خواسته و آمادگی نماید، و پیاده رفته و سوار نشود، و نزدیک امام نشسته و گوش دهد و صحبت نکند، با هر گام و قدمی که بر می‌دارد اجر و پاداش یکسال روزه و قیام آن به او میرسد . (قیام: زنده کردن شب با نماز شب) .

و: و از آداب آن خواندن سورهء الکهف در روز جمعه میباشد، چنانکه از رسول اکرم □ روایت است که فرمودند:

((من قرأ سورة الكهف في يوم الجمعة أضاء له من النور ما بين الجمعتين)) . [الحاكم والبيهقي وصحيح الجامع وإرواء الغلیل ۶۲۶] .

کسیکه سورهء الکهف را در روز جمعه تلاوت کند خداوند بین این جمعه و جمعهء دیگرش را نورانی می‌کند .

۹- بدانکه برای کسیکه تشییع جنازه میکند و بر آن نماز می‌خواند فضیلت خیلی بزرگ و زیادی است، چنانکه از رسول اکرم □

ثابت است که فرمودند: ((من شهد الجنازة حتى يصلى عليها فله قيراط، ومن شهدها حتى تدفن فله قيراطان، قيل وما القيراطان؟

قال: مثل الجبلين العظيمين)) . [متفق عليه] .

کسیکه به تشییع جنازه ای حاضر شود تا اینکه بر آن نماز خوانده شود برای اوست اجر یک قیراط، و کسیکه بر نماز و دفن آن

حاضر شود، برای اوست اجر و پاداش دو قیراط، از رسول الله □ سؤال شد دو قیراط چقدر است؟ فرمودند: همانند دو کوه بزرگ و

عظیم است .

چگونگی نماز جنازه و یا میت:

در حالیکه ایستاده چهار تکبیر بگوید و دو دست خود را با گفتن هر تکبیر بلند نماید (،) ، در تکبیر اول سورهء الفاتحه می‌خواند، و

قبل از خواندن سوره، استعاذه می‌گوید (،) ، تکبیر دوم درود و صلوات بر رسول اکرم □ می‌فرستد، همچنانکه در التحیات وارد شده

است، تکبیر سوم دعا می‌کند برای میت، و تکبیر چهارم کمی توقف کرده به سمت راست خود سلام می‌دهد .

و دعا بر میت همچنانکه ثابت است عبارتست از:

أبوهريه □ روایت می‌کند که شنیدم رسول الله □ می‌فرماید: ((إذا صليت على الميت فأخلصوا له الدعاء)) . لأبوداود وابن ماجه [.

هرگاه بر میت (مرده) نماز خواندید پس مخلصانه و بدون رياء برای او دعا کنید .

أبوهريه □ در حدیث دیگر روایت میکند: وقتی رسول اکرم □ بر میت نماز می‌خواند چنین می‌فرمود: ((اللهم اغفر لحينا وميتنا

وشاهدنا وغائبنا وصغيرنا وكبيرنا وذكرنا وأثنا، اللهم من أحييته منّا فأحيه على الإسلام ومن توفيته منّا فتوفه على الإيمان، اللهم لا

تحرمنّا أجره ولا تضلنا بعده)) . [مسلم والأربعة] .

إلهی بر زندگان ما، و مردگان ما، و حاضران و غائبان ما، و کوچکان و بزرگان ما، و مردان و زنان ما مغفرت کن، إلهی کسیکه از ما

زنده می‌کنی و به دنیا می‌آوری او را بر اسلام زنده بدنیا بیاور، و کسیکه از ما از دنیا می‌گیری او را بر ایمان بگیر و در حالیکه

مؤمن است از این دنیا ببر، إلهی ما را از اجر او محروم مکن، و ما را بعد از وفات او گمراه و منحرف نکن .

عوف بن مالک □ روایت می‌کند که رسول اکرم □ بر جنازه ای نماز خواند و من از دعایش اینرا حفظ کردم:

((اللهم اغفر له وارحمه وعافه واعف عنه، وأكرم نزله ووسع مدخله، واغسله بالماء والثلج والبرد، ونقه من الذنوب والخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس، وأبدله داراً خيراً من داره، وأهلاً خيراً من أهله، وأدخله الجنة وقه فتنة القبر وعذاب النار)). [مسلم]. بار إلهی گناهان او را مغفرت کن، و او را ببخش و رحمت و عافیت فرما، و او را وقت نزول در قبر اکرام کن، و جایگاهش را وسیع گردان، و او را با آب، یخ، برف شستشو ده، و او را از گناهان پاک کن چنانکه جامه سفید از نجاست پاک می‌شود، و به وی منزلی بهتر از منزل دنیایش، و اهلی بهتر از اهل دنیایش عنایت فرما، و او را وارد بهشت گردان، و از فتنه قبر و عذاب جهنم او را محفوظ فرما .

و اگر میت طفل و بچه بود و به بلوغ نرسیده بود به جای استغفار برایش این دعا خوانده می‌شود:

((اللهم اجعله فرطاً لوالديه وذخراً وسلفاً وأجراً، اللهم ثقل به موازينهما وأعظم به أجورهما، اللهم اجعله في كفالة إبراهيم وألحقه بصالح سلف المؤمنين وأجره برحمتك من عذاب الجحيم وأبدله داراً خيراً من داره وأهلاً خيراً من أهله، اللهم اغفر لأسلافنا وأفرطنا ومن سبقنا بالإيمان)). [المغنی لابن قدامة ۴۸۹/۲].

بار إلهی او را سرمایه و اجر و پاداش قرار ده، و به سبب او ترازوی اعمال آنها را گران کرده و پاداش بزرگ نصیب آنها کن، و او را در کفالت حضرت إبراهيم □ قرار داده، و به بندگان نیک و صالح خود ملحق نما، و با رحمت خود او را از عذاب جهنم پناه ده، و خانه و اهل و خویش او را به اهل و خانه بهتر تبدیل کن، بار إلهی مغفرت کن پیشان و نیاکان و مؤمنانی که بر ما سبقت گرفتند و دنیا را وداع گفتند .

۱۰ - زکات مال خود را بده و در دادن آن تهاون و سستی مکن زیرا زکات یکی از ارکان و مبانی بزرگ اسلام است، و زکات در بیشترین اماکن و سور قرآن با نماز پیوسته و متصل است، و مسلمانان اجماع کرده اند بر فرضیت آن اجماعی قطعی و صریح، پس کسیکه انکار وجوب آنرا بکند در حالیکه عالم است به وجوب آن، کافر و از ملت اسلام خارج است، و کسیکه بخیلی و یا چیزی را از آن کم کند ظالم شمرده می‌شود، و مورد عقوبت و تنبیه خداوند قرار خواهد گرفت .

باریتعالی در حق کسانیکه در شأن زکات تحقیر می‌کنند چنین می‌فرماید: والذین یکنزون الذهب والفضة ولا ینفقونها فی سبیل الله فبشرهم بعذاب أليم یوم یحمی علیها فی نار جهنم فتکوی بها جباههم وجنوبهم وظهورهم هذا ما کنزتم لأنفسکم فذوقوا ما کنتم تکنزون . [التوبة ۳۴ - ۳۵] .

[کسانیکه طلا و نقره را جمع و ذخیره میکنند و در راه خدا انفاق نمیکنند آنها را به عذاب دردناک بشارت ده روزیکه در آتش دوزخ

گداخته شوند و پیشانی و پشت و پهلوی آنها را به آن داغ کنند - فرشتگان عذاب به آنها گویند - این است نتیجه آنچه از زر و

سیم بر خود ذخیره کردید اکنون بچشید عذاب سیم و زری که اندوخته میکردید] .

۱۱ - روایت شده است که منصور بن عمار بلند شد و مردم را به جهاد در راه خدا تشویق کرد، و در بین آنان زنی بود که ورقه ای را به طرف منصور بن عمار انداخت که در آن نوشته بود: (ای ابن عمّار دیدم که مردم را به جهاد در راه خدا تشویق میکنی و من بجز گیسوی مویم چیز دیگری ندارم و آنرا برایت انداختم، پس تو را بخدا آنرا پای بند یکی از اسبهای مجاهدین قرار ده تا اینکه شاید خدا مرا رحم کند، و وقتی ورقه را خواند مسجد به لرزه در آمد و مردم به گریه نشستند و از قول آن زن متأثر شدند .

ما باید لحظه ای در برابر موضع گیری عظیم این زن که حقیقت جهاد در روح و جان او رخنه کرده بود درنگ کنیم، و چون چیزی بجز گیسوی مویش نیافت تا در راه خدا صدقه نماید آنرا انداخت تا در راه خدا صدقه نماید، فاصله ما با این زن چقدر است؟ در حالیکه ما هم اکنون در بهترین نعمتها زندگی میکنیم، پس هر کدام از ما از خود سؤال کند چه چیزی به برادران مجاهد و محتاج خود تقدیم کرده است؟

رسول اکرم ﷺ میفرماید: ((من مات ولم یغز ولم یحدث نفسه بغزوٍ مات علی شعبه من نفاق)) . [مسلم] . کسکیه بمیرد و جهاد نکند و در فکر جهاد هم نباشد بر شعبه ای از نفاق از دنیا رفته است .

خداوند تبارک و تعالی انفاق کنندگان در راه خود را مدح و ستایش می نماید چنانکه میفرماید: مثل الذین ینفقون أموالهم فی سبیل الله کمثل حبه أنبتت سبع سنابل فی کل سنبله مائة حبه والله یضاعف لمن یشاء والله واسع علیم . [البقره ۲۶۱] . [مثل آنانیکه مالشان را در راه خدا انفاق میکنند همانند دانه ای است که هفتصد شود، و خدا از این مقدار نیز بر هر که خواهد بیفزاید، چه خدا را رحمت بی انتها است و به همه چیزها احاطه کامل دارد] .

۱۲- از معاملات ربوی پرهیز کن چه این معاملات از طرف بانک باشد، یا از طریق شرکتهای سهامی که مشکوک بنظر میرسد باشد، و از سود و نفع حرام که از طریق فروختن کالاهای حرام بدست می آید، مانند دخانیات، آلات لهو و هوارسانی، نوارهای موسیقی و ترانه، و ویدئو و چیزهای دیگری که خدا و رسول خدا ﷺ حرام کرده اند، و از سود اینها پرهیز کن . رسول الله ﷺ میفرماید: ((کل جسد نبت من سحتٍ فالنار اولى به)) . [البخاری] . هر جسدی که از حرام رشد کرده آتش جهنم بر آن شایسته تر و سزاوارتر است .

۱۳ - به روزه گرفتن سه روز از هر ماه خود را عادت ده و آنهم روزهای البیض است یعنی: سفید و روشن (۱۳ و ۱۴ و ۱۵) هر ماه .

چنانکه از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنهما روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند: ((صوم ثلاثة أيام من کل شهر صوم الدهر کله)) . [متفق علیه] . روزه سه روز از هر ماه مقابل روزه دهر یعنی ابدی است .

از رسول الله ﷺ ثابت است که هر ماه سه روز از آن بدون تحدید روزه می گرفت .

از معاذة العدویة روایت میشود که از أم المؤمنین عائشة رضی الله عنهما سؤال کرد آیا رسول الله ﷺ سه روز از هر ماه روزه میگیرند؟
جواب داد بلی، معاذة العدویة گفت چه روزهایی از ماه روزه میگرفت: عائشه گفت اعتنائی نمیکرد کدام روز از ماه را روزه بگیرد .
[مسلم] .

یعنی: برایش فرق نمی‌کرد چه روزی از ماه را روزه بگیرد .

۱۴ - روزه این روزها از تو فوت نشود:

(دوشنبه و پنج شنبه) .

چنانکه در حدیث آمده است که رسول الله ﷺ فرمودند: ((تعرض الأعمال يوم الاثنين والخميس فأحب أن يعرض عملي وأنا صائم))
[صحیح سنن الترمذی حدیث ۵۹۶] . أعمال روز دوشنبه و پنج شنبه (بر خداوند) عرضه میشوند، من دوست دارم عملم عرضه شود
در حالیکه من روزه هستم .

روز عاشوراء:

عن أبي قتادة □: أن رسول الله ﷺ ((سئل عن صوم يوم عاشوراء؟ فقال: يكفر السنة الماضية)) . [مسلم] .

از أبو قتاده روایت شده است که رسول اکرم ﷺ در باره روزه روز عاشورا پرسیده شد، وی فرمود: روزه گرفتن آن کفاره سال
گذشته است .

و یک روز قبل یا بعد از آن را روزه بگیر، رسول اکرم ﷺ اینچنین ارشاد فرمودند .

روزه روز عرفه برای کسیکه در عرفه نباشد (برای غیر حجاج):

و عن أبي قتادة □: ((سئل رسول الله ﷺ عن صوم يوم عرفه؟ فقال: يكفر السنة الماضية والباقي)) . [مسلم] .

أبو قتاده □ میگوید: رسول اکرم ﷺ در باره روزه روز عرفه پرسیده شد، وی فرمود: باعث کفاره گناهان سال گذشته و آینده
میشود .

روزه گرفتن شش روز از شوال:

عن أبي أيوب □ قال: قال رسول الله ﷺ:

((من صام رمضان ثم أتبعه ستاً من شوال كان كصيام الدهر)) . [مسلم والأربعة] .

أبو أيوب □ روایت میکند که رسول اکرم ﷺ فرمودند: کسیکه رمضان را روزه بگیرد و بدنبال آن شش روز از شوال را روزه بگیرد
گویا همه دهر روزه گرفته است .

۱۵ - از انجام عمره در ماه مبارک رمضان دریغ موزر، چنانکه رسول الله ﷺ میفرماید: ((عمره في رمضان تعدل حجة)) . [البخاری

وأحمد وابن ماجه] . عمره ای در ماه رمضان ثواب یک حج دارد .

۱۶ - اگر استطاعت حج رفتن را داری پس بشتاب و مبادرت کن بسوی حج و تهاون و تأخیر در آن مکن، زیرا از علی بن ابی طالب □ روایت است که گفت:

(من قدر علی الحج فترکه فلا علیه أن يموت يهودياً أو نصرانياً) .

کسیکه قدرت رفتن به حج را دارد ولی حج نکند پس مهم نیست بر کدام ملت بمیرد بر ملت یهودیت و یا نصرانیت .

و رسول اکرم □ میفرماید: ((تعجلوا إلى الحج - یعنی الفریضه - فإن أحدکم لا یدری ما یعرض له)) . [أحمد] .

عجله کنید در رفتن به حج - یعنی حج فریضه - زیرا هیچکدام از شما نمیدانند بر او در آینده چه میشود .

۱۷ - سنتی وجود دارد که بجز عده کمی بیشتر مردم از آن غافل هستند و آنهم سنت اعتکاف در مسجد میباشد .

و بخصوص در ده روز آخر ماه مبارک رمضان زیرا رسول اکرم □ در مدتی که زنده بودند بر آن مواظبت میکردند .

امام محمد بن شهاب الزهری رحمه الله میگوید: (کار مردم عجیب است چگونه اعتکاف را ترک کرده اند در حالیکه رسول اکرم □

بعضی از چیزها را انجام میدادند و در بعضی اوقات آنرا ترک میکردند بجز اعتکاف که آنرا تا آخر عمر مبارکشان ترک نفرمودند)

و از دلایل مواظبت رسول اکرم □ بر اعتکاف حدیث عائشه رضی الله عنها است که گفتند: ((کان رسول الله □ یعتکف العشر

الأواخر من رمضان حتی توفاه الله وأعتکف أزواجه من بعده)) . [متفق علیه] .

رسول اکرم □ اعتکاف میکردند در دهه آخر هر ماه رمضان تا وقتی که خداوند عمر مبارکشان را گرفت، و زوجات رسول الله □

بعد از وفات او اعتکاف میکردند .

و از انس بن مالک □ روایت است که گفت: ((کان النبی □ یعتکف فی العشر الأواخر من رمضان، فلم یعتکف عاماً فلما کان العام

المقبل اعتکف عشرين)) . [أبوداود وابن ماجه] .

رسول اکرم □ در دهه هر ماه مبارک رمضان اعتکاف می نشستند، و یکی از سالها اعتکاف نکردند و سال آینده آن بیست روز

اعتکاف نشستند .

۱۸ - با اقوام و خویشان خود صلّه رحم کن اگر چه آنها قطع رحم نمودند و بدان که رحم بر عرش خداوند آویزان است، چنانکه

رسول اکرم □ میفرماید:

((لا یدخل الجنه قاطع)) ، [متفق علیه] . یعنی قاطع رحم .

قطع کننده داخل بهشت نمی شود، یعنی کسیکه قطع رحم می نماید .

۱۹ - قسمتی از روز را مخصوص حفظ و خواندن قرآن قرار بده تا اینکه بتوانی حد اقل هر ماه قرآن را ختم کنی .

۲۰ - عمر بن خطاب در مورد نعمت داشتن رفقا و دوستان صالح و خوب میفرماید: (بعد از اسلام بهترین چیزی که به بندهء مسلمان داده میشود برادری صالح و پاک دامن است)، پس اگر یکی از شما محبت و مهربانی از برادر خود دید به او بییوندد و او را ترک نکند .

و همچنین میفرماید: (اگر در راه خدا نمی‌رفتیم و یا پیشانیم را برای خدا بر خاک نمی‌گذاشتم و یا با برادران و مردم صالح و خوب که گفتار و رفتار نیک دارند نمی‌نشستم دوست داشتم در این دنیا نبودم و به خداوند پیوسته بودم) .
تو با مردمی مقایسه میشوی که با آنها دوست و یاور شدی .

پس نیکوکاران و پاکدامنان را به رفقت و صحبت خود گیر تا سربلند شوی و اسم و رسم خوب در جامعه بدست آوری .
باریتعالی آنانیکه در راه خدا و برای خدا دوست دارند مدح و تمجید کرده، چنانکه میفرماید: **إِلَّا خَلَاءَ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ** . [الزخرف ۶۷] . [در آن روز (یعنی: قیامت) دوستان همه با یکدیگر دشمن هستند بجز متقیان] .

۲۱ - بر کسانی که آنها را می‌شناسی و کسانی که آنها را نمی‌شناسی سلام کن، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید:

((لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا ولا تؤمنوا حتى تحابوا أولا أدلكم على شيء إذا فعلتموه تحاببتم، أفشوا السلام بينكم)) . [مسلم] .

به بهشت داخل نمیشوید تا اینکه ایمان بیاورید، و ایمان نمی‌آورید تا اینکه همدیگر را دوست دارید و به همدیگر محبت کنید، آیا شما را به چیزی ارشاد و راهنمایی کنم که اگر آنرا انجام دهید همدیگر را دوست خواهید داشت؟ بین همدیگر سلام را منتشر کرده رواج دهید (یعنی به همدیگر سلام کنید) .

۲۲ - در حفظ کردن ده آیه از سورهء الکهف بشتاب، زیرا رسول الله ﷺ می‌فرماید: ((من حفظ عشر آيات من أول سورة الكهف عُصِمَ من الدجال)) . [مسلم وأحمد وأبو داود والنسائي] .

کسیکه ده آیه از اول سورهء الکهف را حفظ کند خداوند او را از فتنهء دجال مصون و محفوظ نگه میدارد .

۲۳ - باید سورهء (تبارک الذی بیده الملك) را حفظ کرد، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: ((إِنَّ سُوْرَةَ مِنْ كِتَابِ اللَّهِ مَا هِيَ إِلَّا ثَلَاثُونَ آيَةً شَفَعَتْ لِرَجُلٍ حَتَّى غُفِرَ لَهُ، تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمَلِكُ)) . [متفق عليه] . حقیقتاً سوره ای از کتاب خداست که فقط سی آیه است در مورد مردی شفاعت کرد تا گناهانش بسبب حفظ آن سوره بخشیده شد، و آنهاهم سورهء تبارک الذی بیده الملك است .

۲۴ - تلاش کن تا اینکه در تمامی امور تابع و پیرو سنت رسول الله ﷺ باشی و در هیچ چیز از سنتها سستی مکن، رسول اکرم ﷺ

میفرماید: ((كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبي قيل ومن يأبى يا رسول الله؟ قال: من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبى)) .

[البخاری] .

تمامی اُمت من داخل بهشت میشوند مگر کسی که خود از داخل شدن اجتناب و امتناع ورزد، گفتند: و چه کسی است که از داخل شدن به بهشت اجتناب میورزد؟ فرمود: کسیکه از من اطاعت کند داخل بهشت میشود، و کسیکه از من نافرمانی کند او کسی است که خود نخواسته به بهشت داخل شود .

۲۵ - مسئله عکس و تصویر را سبک و کوچک میندار مگر عکسی که نیاز باشد، و از گرفتن، و جمع کردن، و آویزان کردن عکس در منزل و یا در دفتر کار خود برای یادبود و یا احترام و غیر از اینها پرهیز کن، زیرا نهی که در این باره وارد شده است بسیار شدید است، عبدالله بن عمر رضی الله عنهما از رسول اکرم □ روایت میکند که فرمودند:

((إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هَذِهِ الصُّورَ يَعْذِبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ)) (.)

کسانیکه این عکسها را میسازند روز قیامت عذاب داده میشوند و به آنها گفته میشود آنچه ساخته و خلق کرده اید زنده کنید .

و از ابو طلحه زید بن سهل الأنصاری □ روایت است که رسول الله □ فرمودند: ((لَا تَدْخُلُ الْمَلَائِكَةُ بَيْتًا فِيهِ كَلْبٌ وَلَا صُورَةٌ)) (.) .

فرشتگان به خانه ای که در آن عکس و یا سگ وجود دارد داخل نمیشوند (.) .

۲۶ - به همسایگان خود نیکی و خوبی کن، و از بد رفتاری و اذیت آنها به هر وسیله که باشد اجتناب و دوری کرده فرزندان و خانواده خود را به این کار عادت ده، زیرا از رسول الله □ سؤال شد: ((يَا رَسُولَ اللَّهِ: إِنَّ فُلَانَةً تَقُومُ اللَّيْلَ وَتَصُومُ النَّهَارَ وَتَفْعَلُ وَتَتَصَدَّقُ وَتُؤَدِّي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ □: لَا خَيْرَ فِيهَا وَهِيَ فِي النَّارِ، قَالُوا: وَفُلَانَةٌ تَصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ وَتَتَصَدَّقُ بِأَثْوَارٍ وَلَا تُؤَدِّي أَحَدًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ □: هِيَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ)) (.) .

فلان زن شبها را با نماز خواندن زنده نگه میدارد و روزها روزه میگیرد و کارهای خوب انجام میدهد و در راه خدا صدقه میدهد، ولی همسایگانش را با زبان خود اذیت و آزار میرساند، رسول خدا □ فرمودند: هیچ خیری در او نیست و جایش در آتش جهنم است، و گفتند: و فلان زن فقط نماز فرض را میخواند و کمی کشک در راه خدا صدقه میدهد، ولی به کسی آزار و اذیت نمیرساند، رسول خدا □ فرمودند: آن زن از اهل بهشت است .

۲۷ - از آنچه مردم در این زمان آنرا آسان و ناچیز گرفته اند دست دادن (مصافحه) با زنان اجنبی (غیر محرم) است و رسول الله □ مردم را از این عمل بر حذر داشته فرمودند:

((لَأَنْ يَطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمَخِيطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ)) (.) .

اگر بر سر یکی از شما با سوزنی از آهن بزنند برای او از اینکه زنی را لمس کند که بر او محرم نیست بهتر است .

پس از خدا بترسد کسی که در این امر تساهل و سستی کرده، و بر حذر باشد از این وعید شدیدی که رسول الله □ از آن خبر داده اند .

۲۸ - قبل از اینکه به فراش خواب بروی یادت نرود که این آوراد و اذکار را بگوئی، و باید آنها را حفظ کنی و در موقع خوابیدن آنها بگوئی تا خداوند تو را از هر مصیبت و بدی حفظ کند .

از عائشه رضی الله عنها از رسول اکرم □ روایت است که: ((کان إذا أوی إلى فراشه كل ليلة جمع كفيه ثم نفث فيهما فقرأ فيهما: قل هو الله أحد، قل أعوذ برب الفلق، قل أعوذ برب الناس، ثم يمسح بهما ما استطاع من جسده، يبدأ بهما على رأسه ووجهه وما أقبل من جسده يفعل ذلك ثلاث مرات)) () .

در هر شبی که به فراش خواب میرفتند دو کف دست خود را جمع کرده و در آن فوت کرده این سوره ها را از قرآن میخواندند: قل هو الله أحد، قل أعوذ برب الفلق، قل أعوذ برب الناس، سپس آنها را به تمامی جسم خود میمالیدند، از سر خود شروع کرده تا آخرین نقطه از بدن خود، این عمل را سه بار تکرار میکردند .

عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت می کند که رسول الله □ فرمودند: ((من بات طاهراً بات في شعاره ملك فلا يستيقظ إلا قال: اللهم اغفر لعبدك فلاناً فإنه بات طاهراً)) () .

کسیکه بر وضوء بخوابد در جسد او فرشته ای با او می خوابد و هر وقت که از خواب بیدار شود فرشته گوید: بار الهی گناهان بنده ات فلانی را ببخش و مغفرت کن زیرا که بر وضوء و پاکیزه خوابیده است .

۲۹ - بدانکه اساس عبادتها اتباع و پیروی از اوامر خدا و رسول خدا □ میباشد، نه ابتداع و اختراع و بدعت، همچنانکه رسول اکرم □ می فرمایند: ((من أحدث في أمرنا هذا ما ليس منه فهو رد)) () .

کسیکه اختراع و ایجاد کند در دین ما آنچه در آن نیست، آن عمل نزد ما مردود است .
و در روایت دیگر می فرمایند:

((من عمل عملاً ليس عليه أمرنا فهو رد)) () .

کسیکه انجام دهد عمل و کاری که امر ما بر آن نیست آن عمل مردود و غیر قابل قبول است .

پس دین اسلام کامل است همچنانکه خداوند در قرآن می فرماید: إلیوم أكملت لكم دینکم وأتممت علیکم نعمتی ورضیت لكم الإسلام دیناً () .

[امروز دین شما را به حد کمال رسانیدم و بر شما نعمتم را تمام کردم و بهترین آئین را که اسلام است برایتان برگزیدم] .

پس چه میشود حال کسانی که چیزهای جدید در دین وارد کرده اند همانند: بدعت مولود نبوی، و بدعت اسراء و معراج، و بدعت شب پانزده شعبان و غیر از اینها که از رسول الله □ و اصحاب و تابعین وارد و ثابت نشده است .

آیا پیروان این بدعتها بیشتر از اصحاب و یاران پیامبر □ و تابعین رضوان الله علیهم رسول الله □ را دوست دارند؟

پس ای برادر دینی! از بدعتها و اختراع در دین بر حذر باشیم و پیروان این بدعتها را با اسلوب و حکمت خوب نصیحت کنیم، زیرا رسول الله ﷺ به ما دستور داده تا از سنت او و سنت خلفای راشدین () که بعد از او می‌آیند پیروی کنیم، چنانچه عرباض بن ساریه می‌فرماید: ((وعظنا رسول الله ﷺ موعظةً وجلت منها القلوب وذرفت منها العيون فقلنا يا رسول الله كأنها موعظةٌ مودّع فأوصنا، قال: أوصيكم بتقوى الله عز وجل والسمع والطاعة وإن تأمر عليكم عبدٌ، فإنه من يعش منكم فسيري اختلافاً كثيراً فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين عضواً عليها بالنواجذ وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل بدعة ضلالة)) ().

رسول الله ﷺ ما را نصیحت کرد بطوریکه دلها هراسان گردید و از چشمها اشک جاری شد، ما گفتیم: ای رسول خدا گویا این نصیحت خدا حافظی است از تو می‌خواهیم که ما را نصیحت کنی، فرمودند: شما را به تقوی و سمع و طاعت نصیحت میکنم، اگر چه بر شما برده ای امیر شد - و در روایتی دیگر است - اگر هم آن برده ای سیاه رنگ حبشی باشد، اگر کسی از شما خداوند به او عمر طولانی دهد اختلافات بسیاری را در این دین خواهد یافت، پس در اینحال بر شماست که پیروی و اطاعت کنید از سنت و اوامر من و سنت خلفای راشدین هدایت شدگان و آنرا بگیریید با دندان عقل خود - کنایه است به تمسک و پیروی شدید از آن - و بر حذر باشید از آنچه جدید و بدعت است در دین زیرا هر بدعت و جدید در دین ضلالت و گمراهی است .

۳۰ - توقفی کوتاه: حسن البصری رحمه الله به مردی که به تشییع جنازه ای حاضر شده بود گفت: آیا میبینی اگر این میت به دنیا باز گردد عمل صالح و نیک انجام میدهد؟ مرد جواب داد: بلی، حسن البصری گفت: پس اگر او چنان نیست تو چنین باش که در حال حاضر زنده ای، یعنی تو عمل و کردار نیک انجام بده .

۳۱ - ای برادر محترم! إزار یعنی: لباس خود را از کعب (شتالنگ) بالاتر ببر، زیرا با این کارت از پروردگارت اطاعت کرده ای و سنت پیامبرت را پیروی کرده ای، و همچنین لباست پاکیزه مانده است، زیرا بلند بودن آن سبب کثیفی و عدم نظافت می‌باشد، و مقصود این است که نبایستی شلوار یا زیر شلوار و یا دشداشه و کندوره و همانند اینها بلندتر از کعب و قوزک پا باشد، زیرا رسول الله ﷺ از آن نهی و توبیخ شدید کرده اند، و همچنین از کسانی که شلوار و دشداشه و کندوره خود را از کعب و قوزک پای خود پائین تر می‌برند حال چه این شخص قصد خیلاء و خودبینی و غرور داشته باشد یا نداشته باشد .

و رسول الله ﷺ میفرماید: ((ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر إليهم ولا يزكهم ولهم عذاب أليم: المسبل والمنان والمنفق سلعته بالحلف الكاذب)) ().

سه نفر از انسانها هستند که خداوند روز قیامت با آنها سخن نخواهد گفت، و به آنان نگاه نمیکند، و آنان را تصدیق و تأیید نخواهد کرد و به آنان عذابی شدید و دردناکی خواهد داد: کسیکه لباس خود را از کعب و قوزک پای خود پائین تر ببرد، و کسیکه به دیگری منت بگذارد، و کسیکه کالای خود را با قسم دروغین بفروشد . و در حدیث دیگر میفرماید: ((من جر ثوبه خیلاء لم ينظر الله إليه يوم القيامة)) ().

کسیکه لباس خود را به قصد خیلاء و غرور و خود بینی به زمین بکشد خداوند روز قیامت به او نگاه نخواهد کرد و او را رها خواهد کرد . و در حدیث دیگر می‌فرماید:

((ما أسفل الكعبين من الإزار ففي النار)) () .

آنچه پائین تر از کعب و قوزک پا باشد از لباسها روز قیامت آن مقدار در آتش جهنم خواهد بود .

۳۲ - ای برادر از استعمال دخانیات پرهیز کن و همچنین مردم را نیز از این کار بر حذر دار، زیرا که دخانیات از جمله خبائث و پلیدیها و محرّمات می‌باشد، و خداوند متعال در قرآن می‌فرماید:

وَيَحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتُ وَيَحْرَمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثُ () .

[بر آنان هر طعام و خوراک پاکیزه و مطبوع را حلال، و هر پلید و منفور را حرام میگرداند] .

پس دخانیات از محرّمات و کسب از آن و خرید و فروش آن طبق فتوای علمای اسلام حرام می‌باشد .

۳۳ - برادر محترم در استعمال آنچه ساخته و درست شده از طلا همانند: انگشتر، حلقه، گردنبند، قلم، ساعت و غیر از اینها را کاری

کوچک و ناچیز بدان، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: ((حرم لباس الحریر والذهب علی ذکور أمتی وأهل لإناهم)) () .

لباس حریر یعنی: ابریشم، و طلا بر مردان امت من حرام شده و بر زنان آنها حلال شده است .

و وقتی رسول اکرم ﷺ مردی از أصحاب خود را دید که بر دست او انگشتر طلا است فرمود:

((أیعمد أحدکم إلی جمرة نار فیضعها فی یده)) () .

آیا یکی از شما قصداً و بطور عمد قطعه ای از آخگر و آتش پاره ای را گرفته و در دست خود می اندازد؟ () .

۳۴ - رسوا اکرم ﷺ فرمودند: ((لا یرمی رجل رجلاً بالفسق أو الکفر إلاّ ارتدت علیه إن لم یکن صاحبه کذلک)) () .

اگر مردی، مرد دیگری را کافر یا فاسق بخواند، کفر و فسق به خودش بر می‌گردد در صورتیکه آنکس این صفات را نداشته باشد .

پس ای برادر در تکفیر و تفسیق دیگران عجله و شتاب مکن .

۳۵ - نیت و قصد تو از یاد گرفتن دانش و علم بخصوص علوم شرعی غرض دنیوی نباشد، زیرا رسول اکرم ﷺ میفرماید: ((من

تعلم علماً مما ینتغی به وجه الله عز وجل لا یتعلمه إلاّ لیصیب به غرضاً من الدنیا لم یجد عُرف الجنة یوم القیامة)) () .

کسیکه علمی یاد بگیرد از آن علومی که هدف از یادگیری آنها رضای خداوند است (علوم دینی) ولی هدف او از یادگیری این است

که به غرض دنیوی از قبیل جاه، مال، و دنیا برسد روز قیامت بوی بهشت را نخواهد یافت () .

۳۶ - تلاش کن تا در مجالس علم و دانش حاضر شوی چه این دروس جلساتی در مساجد و یا بصورت اجتماع و ندوه باشد، زیرا

رسول اکرم ﷺ میفرماید: ((ما اجتمع قوم فی بیت من بیوت الله تعالی یتلون کتاب الله ویتدارسونه بینهم إلاّ نزلت علیهم السکینه

وغشیتهم الرحمة وحفتهم الملائكة و ذکرهم الله فیمن عنده)) () .

هیچ جماعتی در خانه ای از خانه های خدا یعنی مساجد جمع نشوند تا اینکه قرآن بخوانند و آنرا بین خود تدریس کنند، مگر اینکه بر آنان متانت و آرامش نازل شود، و رحمت خداوندی آنها را فرا گیرد، و فرشتگان اطراف آنها جمع شوند، و خداوند آنها را جلو کسانی که بین او هستند یاد کند .

۳۷ - زیاد دعا کن بویژه در سجده تا خداوند تو را در دینش ثابت قدم و استوار نگهدارد، و چنین بگو: ((یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک)) () .

ای گرداننده دلها دلم را بر دینت ثابت و استوار نگهدار، همچنانکه رسول اکرم □ این دعاء را در سجده خود میگفتند .

۳۸ - إمام أحمد در مورد ازدواج کردن میفرماید:

(من دعاك إلى غير الزواج فقد دعاك إلى غير الإسلام) .

کسی که به تو میگوید: ازدواج نکن گویا تو را بسوی دینی غیر از اسلام دعوت کرده است .

او رحمه الله در روز دوم بعد از وفات همسرش ازدواج نمود و فرمود: نمی‌پسندم شب را بگذرانم در حالی که مجرد هستم .

پس حال جوانانی که از ازدواج نفرت دارند و نمی‌خواهند ازدواج کنند چه خواهد شد!

۳۹ - از شنیدن ترانه و موسیقی پرهیز کن، زیرا علاوه بر حرام بودن باعث سنگدلی و بی رحمی میشود و قلب را از ذکر و یاد خدا

دور میکند، و هیچ ممکن نیست که قرآن خدا و صدای شیطان در قلب انسان مسلمان با هم جمع شود، در نتیجه بر تو لازم است

که خانه و ماشینت را با نوارهایی که مفید است و باعث پاداش در دنیا و آخرت میشود آباد کنی .

و از دلایل تحریم ترانه و موسیقی حدیثی است که از رسول اکرم □ روایت است که فرمودند:

((لیکونن من أمتی قوم یستحلون الحر والحریر والخمر والمعازف)) () .

در امت من گروهی خواهد آمد که فاحشه‌ها، زنا، ابریشم - برای مردان - شراب و آلات موسیقی را حلال می‌کنند (در اینجا موسیقی

شامل تمامی انواع آن میشود) .

عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت میکند که رسول اکرم □ فرمودند: ((إنَّ اللهَ تَعَالَى حَرَّمَ عَلَی أُمَّتِی الخمر والمیسر والكوبه

والغبراء وکل مسکر)) () .

خداوند بر امت من شراب خواری، و قمار بازی، و طبل زنی، و آدوات و آلت‌های موسیقی را حرام کرده است .

أنس بن مالک □ روایت میکند که رسول اکرم □ فرمودند: ((من استمع إلى قنیة (مغنیة) صب فی أذنه الآنک)) () .

کسیکه به آواز خواننده زن گوش دهد روز قیامت در گوش‌های او سرب ذوب شده ریخته میشود .

۴۰ - بدان که اگر خود را به طاعت خدا مشغول نکنی نفس تو را به معصیت و سرپیچی از خدا مشغول میکند .

پس وقت خود را در چیزی صرف کن که به تو بهره و سود برساند و بر حذر باش که وقت خود را بیهوده صرف کنی در آنچه سود دنیوی و آخروی ندارد، زیرا صحت و فراغت و بیکاری از بهترین نعمتهای خداوندی است که به بندگانش عطا فرموده است .

رسول اکرم □ میفرماید: ((نعمتان مغبون فیهما کثیر من الناس الصحة والفراغ)) () .

دو نعمت است که بیشتر مردم گول خورده اند و از آن استفاده نکرده اند و آنها هم صحت و فراغت (بیکاری) می‌باشد () .

۴۱ - چشم خود را از نگاه به ناموس مردم حفظ کن، زیرا نگاه تیری مسموم از تیرهای ابلیس است، پس از متعرض شدن به ناموس مردم پرهیز کن، و اگر نفس اماره بالسوء تو را به چنین چیزهایی دعوت کرد بیاد داشته باش که ناموس و خواهرانی پشت سر تو هستند، و از خود سؤال کن آیا راضی میشوی کسی به ناموس تو تجاوز کند؟! و بدان همچنانکه تو با مردم معامله میکنی به تو معامله خواهد شد .

۴۲ - بدان که مسخره کردن به رسول الله □ و یا از آنچه از طرف او آمده از نواقض ده گانه اسلام است که محمد بن سلیمان التیمی آنرا در کتاب خود آورده است همانند: مسخره کردن به ریش، یا مسخره کردن به کسی که مسواک استعمال میکند . و هیچ فرقی بین کسی که شوخی میکند و یا جدی میگوید نیست بجز کسیکه مجبور باشد .

باریتعالی میفرماید: قل أبالله وآياته ورسوله كنتم تستهزؤن لا تعتذروا قد كفرتم بعد إيمانكم () .

[و اگر از آنها بپرسند که چرا سخریه و استهزاء میکنید؟ پاسخ دهند: ما به مزاح و شوخی سخن گوئیم، ای رسول بگو به آنها آیا به خدا و آیات خدا و رسول خدا تمسخر میکنید؟ عذر نیاورید که عذرتان بکلی پذیرفته نیست، زیرا شما بعد از ایمان کافر شدید] .

۴۳ - ابن جریر الطبری تاریخ نویس مشهور اسلامی رحمه الله از زید بن حبیب داستان دو فرستاده انوشیروان پادشاه ایران را روایت می‌کند که آندو بر رسول اکرم □ در حالیکه ریش خود را تراشیده و سبیل خود را بلند کرده بودند وارد شدند، رسول الله □ نگاه بسوی آنها را نپسندید و فرمودند: ((ویلکما من أمرکما بهذا؟ قال: أمرنا ربنا، یعنیان کسری، فقال رسول الله □: ولكن الله أمرنی بإعفاء لحیتی وقص شاربی)) () .

وای بر شما چه کسی شما را به این - یعنی به تراشیدن ریش و بلند کردن سبیل - دستور داده؟ گفتند: خدایمان به ما امر کرده - مقصودشان کسری انوشیروان بود - رسول اکرم □ فرمودند: ولكن خدای من به من امر فرموده تا ریش خود را بلند کرده و سبیل را کوتاه کنم .

بر خورد وی □ با کفار چنین بود پس حال مسلمانانی که ریش میتراشند چه میشود؟!

و از احادیثی که در تحریم تراشیدن ریش وارد شده، حدیث عبدالله بن عمر رضی الله عنهما است که میگوید: رسول الله □

فرمودند: ((أنهکوا الشوارب واعفوا اللحی)) () .

سبیل ها را کوتاه کنید و ریش های خود را بلند نگه دارید .

و أبوهریره □ روایت میکند که رسول اکرم □ فرمودند: ((جزوا الشوارب وأرخوا اللحى، خالفوا المجوس)) () .

سبیل ها را کوتاه کنید، و ریش ها را بلند کنید و با مجوس - یعنی زرتشتیان - مخالفت کنید .

أنس بن مالك □ روایت میکند که رسول الله □ فرمودند: ((أحفوا الشوارب واعفوا اللحى ولا تشبهوا باليهود)) () .

سبیل ها را کوتاه کنید و ریش ها را بلند کنید و با یهود مشابهت نکنید .

پس برای ما شایسته است که از تمامی دستورات رسول اکرم □ پیروی کنیم و از همه آنچه نهی کرده اجتناب و دوری ورزیم .

۴۴ - زبانت را از دروغگوئی، غیبت، سخن چینی، مسخره و استهزاء دیگران حفظ کن، زیرا این کارها از عادات زشت و ناپسند است

و خداوند کسی را که به یکی از این صفات متصف باشد تهدید به عذاب شدید نموده است، و خودت را به یاد خدا: «سبحان الله»،

«لا إله إلا الله»، و «الله أكبر» گفتن عادت ده .

ولی متأسفانه در جلسه های این زمان سخنان بد و ناپسند و آنچه خدا و رسول خدا □ از آن راضی نمیشوند گفته میشود .

پس بر کسانی که به این جلسه ها حضور می یابند واجب است که از خدا بترسند و چنین سخنانرا با أسلوب خوب و با نصیحت و

کلمهء حکمت آمیز انکار کنند، و بایستی جلسه هایمان را به چیزهایی که منفعت و سود دنیا و آخرت دارد مشغول کنیم .

۴۵ - نهی از منکر کن و بر دینت غیرت داشته باش، رسول اکرم □ میفرمایند: ((من رأى منكماً منكرًا فليغيره بيده فإن لم يستطع

فلسانه فإن لم يستطع فبقلمه وذلك أضعف الإيمان)) () .

کسی که از شما منکر و زشت و ناپسندی را دید آنرا با دست خود تغییر دهد، و اگر نتوانست با زبان خود آنرا تغییر دهد، و اگر با زبان

هم نتوانست با قلب خود آنرا زشت و بد بداند، و این مرحله ضعیف ترین مرحله ایمان است .

ولی باید أسلوب انکار با کلمهء حکمت آمیز و نصیحت خوب باشد چنانکه باریتعالی در قرآن میفرماید: ادع إلى سبيل ربك بالحكمة

والموعظة الحسنة وجادلهم بالتي هي أحسن إن ربك هو أعلم بمن ضل عن سبيله وهو أعلم بالمهتدين () .

[ای رسول خدا خلق را به حکمت و برهان و موعظهء نیکو به راه خدا دعوت کن، و با بهترین طریق مناظره کن، که البته خدا

عاقبت حال کسی که از راه او گمراه شده و آنکه هدایت یافته بهتر میداند] .

نمونه ای از غیرت گذشتگان:

سفيان الثوري رحمت الله عليه میگوید: (إنى لأرى المنكر ولا أستطيع أن أغیره فأبول دماً) .

اگر منکری را دیدم و نتوانستم آنرا تغییر دهم خون إدار می کنم .

۴۶ - ای برادر بدانکه متمسک و پای بند بودن به دین اسلام فقط گذاشتن ریش، و کوتاه کردن لباس - شلوار و قمیص و غیره -

نیست، بلکه با انجام این کارها، تدین اخلاقی عملی در تمامی و سایر امور زندگی هر مسلمان است، پس هر مسلمان مقید و

مسئول است که در همه جا: مسجد، منزل، بازار، با برادران، و أهل خانواده اش، با همسایگان، پدر و مادر، و خویشان، خوش رفتار و خوش اخلاق باشد.

۴۷ - رسول اکرم □ میفرمایند:

((ما أصاب أحداً قط همّ ولا حزنٌ فقال: اللهم إني عبدك وابن عبدك وابن أمتك ناصيتي بيدك ماض في حكمك عدل في قضاؤك أسألك بكل اسم هو لك سميت به نفسك أو علمته أحداً من خلقك أو استأثرت به في علم الغيب عندك أن تجعل القرآن العظيم ربيع قلبي، ونور صدري، وجلاء حزني، وذهب غمي وهمي، إلا أذهب الله همّه وحزنه، وأبدله مكانه فرحاً، قال: فقيل يا رسول الله ألا نتعلمها؟ فقال: ينبغي لمن سمعها أن يتعلمها)) () .

هر کس از شما که دچار نگرانی و دلنگی شود با خواندن این دعا نگرانی او برطرف شده به خوشحالی تبدیل میشود:

خدایا من بندهء تو هستم، و فرزند بندهء تو هستم ()، و فرزند کنیز تو هستم ()، پیشانی ام در دست تو است، حکم تو بر من جاری است، فیصلهء تو در مورد من عین عدالت است، به همهء اسمهایت که تو خودت را به آن نامیده ای یا به یکی از خلقت آموزش داده ای یا در علم غیب به خود اختصاص داده ای از تو مسئلت دارم تا این قرآن عظیم را بهار دلم، نور سینه ام، و بر طرف کنندهء حزن و اندوهم قرار دهی؛ به رسول اکرم □ گفته شد: آیا آنرا یاد بگیریم؟ فرمودند: کسیکه آنرا بشنود بایستی آنرا یاد بگیرد .

۴۸ - اگر به جشن عروسی دعوت شدی در اجابت کسی که تو را دعوت نموده است به خود شک و تردد راه مده، از دعوت فرار مکن و عذرهای بیهوده و واهی نیاور، زیرا عدم اجابت دعوت، نافرمانی خدا و رسول خدا □ است، چنانکه رسول اکرم □ میفرمایند: ((شر الطعام طعام الوليمة: يمنعها من يأتيها و يدعى إليها من ياباها ومن لم يجب الدعوة فقد عصى الله ورسوله)) () .

بدترین طعام و خوراکیها خوراک جشن عروسی است زیرا از کسیکه به دعوت میآید جلوگیری می شود، و کسیکه از آن امتناع می ورزد و دعوت را نمی پذیرد، دعوت می شود ()، و کسیکه دعوت را اجابت نکند خدا و رسول خدا □ را نافرمانی کرده است . جای بس افسوس و بدبختی است روزی که کتابم گسترده شود .

وای بر طولانی بودن غم و اندوهم اگر کتاب اعمالم را به دست چپ من دهند .

و اگر از گناهان و اشتباهاتم سؤال شوم پس جوابم چه خواهد بود؟

وای بر گرمی و تاب و تبی قلبم اگر با قلبهای بی عاطفه و سخت باشد .

۵۰ - و در پایان ای برادر آیا فکر کرده ای که این دنیا را به همین زودیها وداع خواهی گفت، پس چه چیز برای این سفر آماده کرده ای؟

و آیا هیچ فکر کرده ای که فردا تو را در قبری که طول آن چند متر و عرض آن چند وجب خواهد بود می گذارند؟ و آن قبر

بوستانی از بوستانهای بهشت و یا گودالی از گودالهای جهنم خواهد بود؟ - والعیاذ بالله - .

پس با چه چیز منزل خود را میسازی، ای برادر تو را نصیحت میکنم تا به زیارت مقابر هر چند مدتی یکبار بروی، زیرا نفس به امور دنیای فانی غافل و مشغول میشود .

رسول الله ﷺ اُمت خود را به زیارت مقابر امر فرموده چنانکه میفرماید: ((كُنْتُ نَهَيْتُكُمْ عَنْ زِيَارَةِ الْقُبُورِ، فَزُورُوهَا فَإِنَّهَا تَذَكِّرُكُمْ الْآخِرَةَ)) () .

شما را از زیارت قبرها منع کرده بودم، ولی الآن آن را زیارت کنید، زیرا شما را بیاد آخرت می‌اندازد .

و به ما چگونگی آداب زیارت به مقابر را آموزش دادند، چنانکه بریده ﷺ روایت می‌کند که رسول اکرم ﷺ ما را یاد می‌دانند که اگر به مقابر رفتیم چنین بگوئیم: ((السلام عليكم أهل الديار من المؤمنين والمسلمين وإنا إن شاء الله بكم لاحقون، أسأل الله لنا ولكم العافية)) () .

ای ساکنین سرزمین مؤمنین و مسلمین، سلام و درود بر شما باد، و ما نیز این شاء الله به شما می‌پیوندیم، از باری تعالی برای ما و شما عافیت و سلامتی و تندرستی آرزومندیم

برادر تو را نصیحت میکنم تا قلب خود را از دشمنی و کینه جوئی به دیگران پاک نگهداری، اول با خدای خود صلح کن، و سپس با برادران مسلمان خود، زیرا رسول اکرم ﷺ مسلمانان را از کینه توزی و دشمنی بر یکدیگر بر حذر داشته چنانکه می‌فرماید: ((تعرض الأعمال في كل يوم اثنين وخميس فيغفر الله لكل امرئ إلا امراءً كانت بينه وبين أخيه شحناء، فيقول اتركوا هذين حتى يصطلحا)) () .

اعمال انسانها هر دوشنبه و پنجشنبه بر خداوند عرضه می‌شود، خداوند گناهان همهء انسانها را می‌بخشد بجز انسانی که با دیگری دشمنی و کینه توزی دارد، خداوند می‌فرماید: این دو را بگذارید تا با هم صلح کنند .

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمين، وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً .